

(Gyathse), còn đồng-vai thì không. Vì phép x hợp-thành và pháp khố-khẩn thư nhất trong Vũ trụ, nên chỉ ta phải công nhận rằng thư và x không-giống x hơn đồng-vai.

Sách có chữ « Người lính bom muốn vật ». Muốn vật đó có nơi để vạy có không? Nếu có nơi để vạy thì sách làm vậy.

TRẦN-HUÂN-NAM

VIỆC TRONG NƯỚC

Annam học-dương

Salgon, le 29 Octobre 1927

Càng tới là : M.M. Huỳnh-dinh-Khiêm, Quách-vân-Dầu, Lâm-quang-Thời, Lê-văn-Giải có phần hầu trong Hội Tư-Bản trường Annam học-dương.

Xin kính cáo đồng bang : hay rằng chúng tôi đã đồng tình giao cái nhà trường ấy cho hội quân-lý là ông : Bùi-quang-Chiến, Lê-văn-Lang, Lê-quang-Liêm dit Bấy.

Chiếu theo lời hiệp-dồng ngày 2 Mars 1927 (có ông Nguyễn-huỳnh-Điền ký tên) thì anh em chúng tôi cứ theo lời giao ước trong lời ấy mà thi hành cho đến cùng. Và anh em chúng tôi không khi nào giao quyền cho M. Nguyễn-huỳnh-Điền mà đòi cái nhà trường ấy lại.

Anh em chúng tôi đã lựa ba ông quân-lý trên đây là người có danh-vị và có ân học bằng cấp đủ tài đức mà lo việc dạy dỗ con em ; chứ không có khi nào mà nghĩ đến sự giao trường này cho M. Nguyễn-huỳnh-Điền cái quán.

Bốn anh em chúng tôi là phần đông mà lại hùn nhiều, 90 ngàn trong một trăm ngàn (100.000 \$), thì cứ theo lệ tự phải theo phần nhiều đã định mà thi hành.

Còn những lời M. Nguyễn-huỳnh-Điền đề vờ các như báo và ký tên thay mặt cho hội Tư-Bản mà định việc đổi hẳn quân-lý đều là ông Nguyễn-huỳnh-Điền tự quyền mà đặt ra chứ chúng tôi không biết biết cái lời ấy và cũng không có cho ai quyền làm các việc ấy.

Đồng-dùng ký tên dưới đây :
Lê-văn-Giải ; Huỳnh-dinh-Khiêm ; Quách-vân-Dầu ; Lâm-quang-Thời.

TRUNG KỲ HUẾ

Cải tham không cùng

Hôm 31 octobre, kỳ-giải vừa đi qua con đường trước của Chương-Dục, xây nghe tiếng ồn ào, trong các trại lính Annam (Tá-Tam, Hữu-Tử, Hữu-Ngũ chẳng rõ chuyện gì, vừa mới có đại tá tên lính ở trong đi ra, hỏi thăm mọi biết đầu đuôi thế này. Nhơn Nam-Trien con một số tiền do chúng bốn anh đồng học, nay đã thường với Tòa lấy phát lương cho quan và lính ; mỗi đồng bạc trị giá 7 quan 5 tiền. Chiều theo thời gian ở Kinh Đô thì lời mời đồng được 5 tiền, còn các lính miền ngoài thì lời 12 quan đến 2 quan. Vì vậy nên các ông Chương-Vệ và Quân-Sứ-hiệu với binh dõ dõ tên mà phát bạc. Công lại kéo cả vợ con đến, chực mà đợi nữa. Dõi các chỗ khác, thì mới người lính được 8500 có một \$ 50 nên lính không chịu đi. Một ông mới ra tay bắt tất, đã cắt là cách. Quan thì làm gào, hô và nhà này, còn Quân-Dội thì bay ra từ hôm tại ban, để cho lính chưa chịu khổ sở.

Tham ô lợi dân chưa thấy mà đã thấy người đi đánh.

Một người đi giao mặt

THỪA-THIỆN

An cướp bộ

Ngày 25 Octobre 1927 xe lửa trái bánh xe tại trước hầm Langeô (dưới Tourane Huế) khách bộ hành phải chờ qua xe khác và phải chờ phải chuyển xe khác, rồi lại bị mấy tên ở Lang An cướp (Langeô) là

Trần Hoàng, Trương Cẩm, Nguyễn-Hoài, Nguyễn-Dực, khi hành khách giao đồ cho mang thì chúng nó vào chạy ào vào túi, đến khi túi chạy rồi thì đem chia nhau, người hành khách mới đi sờ túi, thấy không còn gì nữa được. Nhiều kẻ nhằng-nheo đi luôn bàn phát thể mà khoe lên khoe xuống. Khi mấy tên ấy cướp dứt của hành khách đó, chúng ông B. làm việc xe lửa đã có biết nên ngại đi đến một tên Trương Cẩm, mong vào qua trên, bắt mấy tên ấy mà truy vấn cho hành khách.

Một người hành khách lại cáo

Mai lại được nghỉ nữa, sướng quá !

Hôm sáng 3 Novembre, chuyển xe vào Hân, mấy thầy trợ các nơi (Trước, Cáo-na) nhân lễ nghỉ đi chơi Huế về, trong có một thầy, đầu đội mũ trắng, mình lấm lấm áo vàng tây, cái hoa bằng cái bát, trông đẹp dễ lắm, tay vịn xe máy, vừa dừng, vừa nói chuyện với mấy thầy bên cạnh, nói tiếng bực nghe rõ róc róc như ngựa chạy không vấp, bỗng chốc lại to mấy tiếng Annam :

Mai lại được nghỉ nữa, sướng quá ! mấy thầy lại trả lời rằng : tha hồ mà đi chơi Huế. Thầy ta nghe thế, cười rảo lên, xem bộ đặc ý lắm.

Thường thường trẻ con đi chơi mà mấy đứa lười biếng, hay trông đến ngày nghỉ, trông thấy đi vắng, đứng có đi chơi, ấy là lối học ngày xưa, chứ cách học bây giờ, mỗi tuần có một ngày nghỉ mà trong giờ học cũng có nghỉ xấp.

Trừ những đứa nhác lễ thì không đưa vào ao ước khao khát về sự nghỉ cho lắm. Thế mà một nhà mô phạm, đứng dựa vào công chúng, mở miệng nói câu nói trên con : Mai lại được nghỉ nữa sướng quá !

Cứ như vậy câu nói đó, thì một tháng ba mươi ngày cứ được nghỉ luôn, thầy cũng chưa lấy làm đủ, cốt là tiền lương lãnh đủ thì thôi.

Ngân thất 1 trẻ con mà mô phạm cho trẻ con, thì cái học gọi trong mấy trường mà có phức tạp thầy trợ như thế, không học cũng đã rồi !

Tr. Tr. lại cáo

THANH-HÓA

Mấy lời tỏ bày cùng tâm lòng từ thiện của Đồng Bào.

Tỉnh Thanh-Hóa hồi nay hình như gặp phải hoạn nạn chuẩn đặc biệt, trong hai tháng trời nay đã xảy ra hai lần phong ba, làm cho mấy hai dục-hải bị nước mặn tràn vào, một lần thủy潦 bị nước nguồn chảy xuống làm cho mấy hạt Thượng-du và Trung-châu gặp gào gào. Ai là người đã mục kích cái thảm kịch chết người hại của ấy, thì một bức không hai nào mà tả cho ra.

Vì thế mà anh em chúng tôi nia lạng không đành, mới đi nhân làm đơn xin quan Công-sứ bản-lĩnh, lập một hội-dồng cứu-tử, vừa gặp quan Khâm-Sứ Trung kỳ kinh qua tỉnh lý, ngài cũng 7 hợp ngay.

Ngày 30 Octobre 1927 chúng tôi có một cái người các giới, họp tại dinh Quan-Tổng-Dốc, có quan Chánh-Sứ, Quan-Tổng-Dốc, quan An cũng các quan Phủ-Huyện tới dự hội. Tất cả người các giới đồng ý lựa ra 27 người lập một Đại-Hội-Dồng. M. Durier Président d'honneur, Delegué du Président, M. Tôn-Thất-Ngân Vice-Président d'honneur, Delegué du Tổng-Dốc và cử M. Bùi-Trương-Lân làm Chánh-Hội-Dồng, M. Nguyễn-Trắc làm Phó-Hội-Dồng, M. Trần-Thiện-Kể làm Thủ-Quy, M.M. Ngô-Đức-Dịch, Thái-Khắc-Quan, Mỹ-Hữu-Đào làm Thư-Ký.

Lại lập ra ba Ủy-Ban-Dồng đã chuyển làm các việc như sau : Ủy ban cứu đói, Ủy ban công và đi phát tiền, Ủy ban 27 người phải chia nhau mà đi một chỗ để mong cho sự tha xý phải được mọi đều là được.

Hôm nay số tiền quyên đã được bốn hai nghìn đồng, là Chính-phủ

trợ cấp 500 \$ 00. M. Huỳnh-Lê-vân-Ngôi (Vinh-Lang) cho 1000 \$ 00, Ông Lê-Trạch-Hoàng (Vinh-Lang) cho 100 \$ 00, bà Hồ-dũng-Thường (Vinh-Lang) cho 100 \$ 00, các người đến dự hội-dồng ngày 30 Octobre 1927 cho 630 \$ 00.

Hội-dồng còn chờ các quan địa-phương xét-hàm các danh sách và tình trạng các nhà bị hai thế nạn rồi sẽ thân hành đến tận nơi để cấp phát còn sau quyền được hao nhiều sẽ tiếp tục phát dần.

Chúng tôi đứng ra từ chức việc Hội-dồng này, tuy vẫn hết lòng giúp đỡ bị nạn, song lấy tình thế tình Thanh là một xứ công thương chưa phát đạt, nông dân chiếm số nhiều, mà nông dân phần nhiều là bị hại, dù nhiệt tâm cho lắm cũng không thấm thía vào dân, mong rằng đồng bào trong 15 tỉnh, cùng là ngoài Bắc, trong Nam, nghĩ tình đồng loại mà thương, lại tiến đến làm lòng từ thiện của người Thanh lâu nay cũng đã từng bỏ tiền ra để cứu giúp bà con các nơi trong khi bị nạn, góp con tài-hiền như đã nổi trên này, thì không cần tỏ với Đồng-bào cũng là không phải, vậy xin Đồng-bào bớt tiền lương phí bỏ ra kể ít người nhiều, cho những người oan dân biết rằng trong khi cực kỳ nơi Việt-Nam vẫn biết rách lành quên học lấy nhau.

Vậy hoặc ít hoặc nhiều xin cứ gửi mandat cho quan Công-Sứ, hoặc quan Tổng-Dốc hoặc ông Thủ-Quy hội-dồng cứu tử bản-lĩnh ; hội-dồng chúng tôi sẽ tiếp tục dâng các quý-tình phương danh các tư-thiện và các công-việc chặn-tuổi lên các báo-chương. Mấy lời ngày thực, xin Đồng-bào nghĩ cho.

Thanh-Hóa, le 30 Novembre 1927

Hội-Dồng cứu dân bị lụt ở Thanh-Hóa kính cáo

Les Secrétaires :

Ngô-thức-Dịch, Thái-khắc-Quan, Mỹ-hữu-Đào

Câu truyện buổi hôm

Một buổi hôm vào khoảng 5 giờ chiều, kỳ-giải xe đạp từ từ trên đường cái thềm thang kia, chợt gặp hai bác nhà quê, gánh 2 gánh vịt, đương thì thảo chuyện nhỏ chuyện to, kỳ-giải dừng lại nghe, thì thấy bác đi trước nói rằng : Tôi mới được món phát tài, nay về chơi đánh chén. - Vay anh phát tài về món gì đấy, nói cho tôi nghe, - đầu gi anh, lão kỳ-ấy nó đại quá, nó cho tôi 50 \$ 00, tôi làm bộ ngân ngữ không lấy, sau ần lại đưa thêm 50 \$ 00 thành ra mình có 100, mà nghề đầu lão kỳ-ấy có một đến mấy nghìn ; mình được 100 \$ 00 nghĩ cũng tôi nghiệp cho kẻ uổng mạng, nhưng thôi, mình với chàng mạng, miễn là mình lấy được tiền thì thôi.

Câu truyện đến đó thì 2 bác lại vọt nói sang truyện khác, trời gần tối, kỳ-giải cũng quay về. Trong lòng tôi nghĩ không hiểu là lão kỳ nào lại mất tiền uổng ? tên nào lại bị uổng mạng ? mà làm sao bác lại vọt lại được 100 \$ 00 ? Mong rằng ai có rõ câu truyện đó làm ơn cho biết, đa tạ vớ cùng.

Mã-giang

NGHỆ-AN

(Nghị-lộc)

Một làng cải-lương

Làng Sòng-xân thuộc xã Cẩm-trường nay đã cải-lương được nhiều : làng giảm bớt sự công-tệ để làm những việc công ích.

Nào là trường học, cấp học bổng và phát giấy bạc cho học trò nghèo, lại đi các cảnh phòng nghiêm ngặt chẳng khác gì chốn thành-thị ; Tiền phát thì một nửa cho mấy người tuần-dinh, một nửa bỏ vào tiền công để mua giấy bút phát cho học trò nhà nghèo. Lại có mua gạo mà các tập-chí cho dân mượn mà xem.

Vợ anh rằng mấy làng khác cũng noi theo cái gương làng này thì chắc rằng ở Trung-kỳ ta cũng có ngày theo kịp các anh em trong Nam ngoài Bắc. Mong lắm đây ! Xuân-Hồng lại cáo

HATINH

(Nghị-Xuân)

Hoàng đế đã

Ở làng Đan-bái, huyện Nghi-Xuân, có một người tên là D. v. Th. trước thường hay lên lên thành gđ : trong khoảng đầu năm nay không biết nó dùng yêu thuật gì mà làm cho dân mấy làng gần đó như Đan-bái, Đan-phổ, Đan-uyên, Đồ-uyên v. v. đều mê hoặc theo cả. Nó mới lập một cái bàn thờ gọi là Quê-dân, chiến tập dđ-đe đến đó cùng là luôn luôn. Đến ngày mồng 7 tháng năm nay, thì lui xưng rằng vì Thánh-màu nào đó phùng cho v. l. m. tam thiên thế-giới Hoàng đế *, cho giấy ra các làng đòi các danh-sắc đến triều, và đặt niên hiệu là Hoàng-quang. Hay đây * đấng-quang * mới được mấy giờ, thì tỉnh huyện đã biết và cho người về bắt. H. n. nay y với ba bốn tên dđ-dăng còn đang tại tỉnh, chưa biết ăn xử ra thế nào, còn những người can-liên khác không đủ chứng cứ nên được tha cả.

Buổi cuối thì 1 thời đại là thời-dại dân-quyền, ai bảo làm Hoàng-đế-dã !

Ky-Son

QUẢNG-BÌNH

Một đứ rất mong mỏi

(Quảng-ninh)

Từ khi lập thêm ga Vinh-Tuy (gần Quảng - ninh) thì nhân dân trong vùng này đều lấy làm mừng rỡ lắm. Nhưng đáng tiếc thay ! cái ga này khách bộ hành lên xuống rất là đông đúc, mà không có một chỗ để nép ần, có đôi khi khách ngồi đợi tàu mà bị mưa ướt đầm dề. Tình cảnh rất là thảm thiết. Mong rằng nhà nước soi xét đến mà làm một cái nhà để khách bộ hành nghỉ chân cho tiện.

Một người đi đường lại cáo.

QUẢNG-TRỊ

Suốt nhà 1

Ở Quảng-trị xưa nay vẫn yên-lĩnh luôn. Chẳng biết vì sao chiều 3 Novembre vừa rồi, ông cầm và lính cảnh sát cùng với ông tham ở tòa và ông phán ở tỉnh, tới soát nhà ông Giáo-Bảy (hiệu Đồng-cát) ; khi soát xong chẳng thấy vật gì phạm quốc-cấm cả, chỉ lấy một tập báo và một lá thư đem về cho quan Sứ, xét ra báo-chương và thư từ đó, không can phạm gì đến sáng 4 Novembre quan Sứ gọi ông Giáo tới tòa mà trả lại. Nghe dân có xét nhà hai hiệu Khách mà lấy một ít báo-Tàu. Ở xứ Annam mà muốn xem báo cũng cay chua nhỉ !

Buôn-linh

QUẢNG-NAM

(Quê-tam)

Đôi án lột

Con đường « route locale n. 115 » tại làng Châu - sơn không có công cho nước chảy. Mùa tháng tư, tháng năm, nước mưa đọng lại ở mấy vạt ruộng trên con đường không qua được ruộng ở phía dưới, chủ ruộng là Tr. L. có làm một cái cống cho thông nước. Mới đây, anh em coi đường số lộ, nửa vớ tên xã Châu-sơn đem phiếu vớ bắt chủ ruộng ấy đòi 50 \$ không thì bắt toàn làm làm người chủ ruộng chưa chịu, có làm đơm kêu lực-lô.

Ồ ! tên chủ ruộng làm cái cống ấy cho thông nước để làm ruộng, có con gì dân mà mấy người anh sự đòi ăn, nghĩ ra cũng ngán thay !

Một người dân Quê-sơn lại cáo

BÌNH-DỊNH

(Qui-nhơn)

Sáp có hội Tri-tri

Các ông tổng sự các công sự tại Qui-nhơn, đã xin phép quan công-sứ bản-lĩnh, nhóm nơi nhà ông Thái-quang - Khiêm, bữa 14 Novembre này, để bàn dự thảo bản Điều-lệ hội-Tri-tri. Mục đích hội này đại khái để chúng nhân 1 - Mua báo xem, mua sách đọc (bibliothèque) 2 - Điện-thuyết (causerie)

3 - Dạy buổi tối (cours du soir) ; cốt để cho quòng kiến-vấn, tăng trí-lực và những lễ-tiền - giắc địa đặc những kẻ liêu-giác thôi.

Mong rằng Chánh-phủ thiết lập khai-hoà, rồi đây sẽ cho phép hội thành lập và lên trợ cho, thì dầu kết quả thế nào, chắc cũng có phần ích-thiết cho mọi người trong hạt này vậy.

Hầu-chi lại cáo

MỘT ĐẾU RẤT LẠ

Ở Trung-kỳ manay có người nước mình ra dựng lò-chức một hội v. m. làm kỹ-nghệ vừa làm thương-mại thì cũng là một sự lạ thật. Hội này là hội Trung-kỳ công-thương-liên-hiệp vốn định là 50.000 \$ 00, chia làm 2000 cổ-phần, mỗi cổ-phần 25 \$ 00.

Chương-trình của hội thì phiên-phức, chúng tôi xin kể đại lược, như v. kỹ-nghệ thì sẽ chế tạo các vật như xà-phòng, bạch-lạp, thủy-tính nước cresyl, da thuốc, các đồ thực-phẩm đựng hộp v. v. còn về thương-mại thì hội sẽ tổ chức đại-lý ở các tỉnh và mở cuộc xuất-cảng nội-hoà.

Xin bà con trong nước, ai là người hữu-tâm với vấn-đề kinh-tế nước nhà thì nên tán-thành cho hội này mau thành lập để dành lại quyền lợi cho mình.

Muốn hỏi tin tức gì xin v. m. hoặc gửi thư cho.

M. VÔ-ĐOÀN-GIA

Industriel à Tourane, đại-quyền cho các hội-viên sáng-lập

T. K. C. T. L. H. H.

Sẽ có một nhà đại lý hãng bảo-hiêm ở Qui-Nhơn.

* Hiện nay ông Phạm-Điền là tổng đại-biên công-ty chúng tôi, đại-lý cho một hãng Bảo-hiêm những là :

xe điện, hỏa-hoàn, nhơn-mạng, và hàng hóa chủ đi ghe thuyền. Giá làm bảo-hiêm các thứ đã kể trên đó, an với chủ khách người đều công-nghĩa là rẻ ; lại thêm ai có việc, tới thương-nghị quá sự dễ dàng. Trước khi làm an này, chúng tôi thiết-tưởng sự ấy cũng có quan-yếu cho người có xe, có nhà, có hàng hóa gửi đi đường nước ; vậy nên chúng tôi xin quảng-cáo cho các nhà ấy đến khi cần đến những sự bảo-hiêm khỏi mất thì giờ tìm kiếm. Ông Phạm-Điền sẽ thiết-ước tại Qui-nhơn và sẵn lòng bày chỉ mọi sự quan-thuộc về thương-giới cho những người ở xa thành thị ngay nay muốn lập thương-cước, xuất-khẩu thổ-sản, nhập-thầu ngoại-hóa, mà chưa am-lường cách thức thế nào.

Sự đời kể biết cái này, người biết cái kia, cũng nên hay lẫn cho nhau ; nên ông Phạm-Điền rón lòng giúp công-ma thảo, không đòi ơn gì liết.

HUYỀN-KHÂM công ty.

Thương-hiệu : Trung-Kỳ-Thực-Nghiep công-ty lại cáo

BẮC-KY

HANOI

Việc binh-phòng ở Đông-dương.

Hội-dồng tư-vấn về việc phòng thủ thuộc địa đã biểu-dòng tình với ý kiến quan Toàn-quyền Varenne, định tăng-giạch binh-phòng Đông-dương như sau này :

Bắc-kỳ, thêm một lữ-đoàn lính lê-dương, bốn toàn-linh lê-dương, bốn toàn-linh bản-xứ mô-trang các dân Thổ-Mán, một bác-dội gồm có 3 pháo-đoàn, hai toàn-xe-phá-lực hạng-nhì, hai toàn-ô-lô-chở-tung khí-xạ, ba toàn-diện-tin và một đại-máy-bay.

Nam-kỳ 1 em một lữ-đoàn lục-quân thuộc địa.

Tổng-là số với trước. Đông-dương có thêm 1.500 binh-tây, 1.250 lính bản-xứ.

Nhật-toàn chiếm-hải-lợi của ta

Chiếc tàu Iwakura Maru của Nhật-hân đã đưa phải bỏ-nghien cứu các miền có thể đánh cá được ở ngoài ven biển Đông-dương cùng Nam-dương, sẽ đi qua Hải-phòng, Tourane và tới Sà-gon vào tháng Janvier sang năm.

Một việc đã song rồi tại cùng nhau vào liếc, khi ấy ai lấy được lời chuyển cho vui, nhưng không ai

NAM-KY

SAIGON

Một phái bộ khoa-học sang Đông-dương

Ngày 28 Novembre này, Tàu Sphinx sẽ tới bến Saigon, có chủ M. M. Delacour và Jabouille sang Đông-dương ; hai ông này sang là lực-là đi chuyển phải bỏ thư từ để khảo về đồng-vai học.

Chữ Cu-ly Bắc-Kỳ vào Nam

Chiếc tàu Bắc-kỳ tới Saigon ngày 3 Novembre có chủ đến 500 cu-ly để làm các sự đồn-diện, ở Nam-kỳ và ở Cao-mên.

Ồ ! Xứ Bắc-kỳ là cái kho công-phần vô tận cho các nhà tư-bản, trong mười năm nay dân số sa sút nhiều lắm, phần thì bị thiên-tai, phần thì không thể sinh-nhật mà tan đi nơi khác, thường 1 tay 1

CẢI-LƯƠNG HUONG-TUC

Những đứ nên sửa-dổi (tiếp theo)

2. Lê-Huông-âm. - Trong Kinh-lôo-thích, Huông-quân-viễn, người xưa rất và quanh năm, nếu không có một ngày nghỉ-ngơi, thì kẻ làm đứ, không còn có gì là sinh-thú nữa. Bởi thế, đặt ra lễ này, cho dân được mỗi năm mỗi lần hợp-mặt cùng nhau, mà ăn uống chơi-chiêu, trước là để đường sự khỏe, sau là nhân-dịp mà khuyến-báo nhau lấy lễ đứ-dưỡng, do cũng là một lễ hay mà có lợi cho p. ong-hoà nhiều vậy. Lê-Huông-âm của ta, có lẽ cũng bắt-chước lễ ấy mà đặt ra, nhưng vì mỗi đời lại vấn-sự thêm vào, làm đứ mỗi thành ra nặng nề phiền-lạc.

Kể những việc làng ăn, thì một năm mấy lần lễ-thần, từ là làng ăn mấy lần. Người thứ thì nao các cụ, nào quan-viên, nào bản-nhi bản-như, thì lễ thì nao xôi-lúa, nao có lượt, nao khoa-lão khoa-nhiều. Vì những sự bỏ-buộc ấy, mà làm một người dân trong làng, chỉ quanh-quẩn lo việc làng hết đời, không còn làm được việc gì có ích khác nữa. Có làng tục-lệ quá nặng, nhà giàu còn miễn cưỡng lo nôi, nhà nghèo dân phải bỏ làng mà đi, mà không đi nữa, cũng là sự nghiệp. Đó là chưa kể những việc tranh-ngồi tranh-biến-xén, sinh-tri các nhau đánh nhau, rồi kiện các đến quan, làm cho tổn-hại vô-vấn nữa đây. Phong-tục hủ-bại đến thế người còn ra người sao được, mà người là thì như giờ như đất, như thành như thần, mà mình như mọt như mương, như gia như giế đã phải.

Cứ cái hội đã kể trên đó, thì lễ Huông-quân nên bỏ hẳn đi là phải, có một điều là tục mình lấy việc làng làm trọng, nên bỏ hẳn, thì e có làm kẻ không-biểu-tình, mà kéo-bè ra phá-đốn, việc cải-lương thêm khó-thì-hình, bất-nhưng hay làm đứ, mà bỏ lễ đi là đi bỏ. Như trước kia một năm ăn mấy lễ mà làng này thì gào-lai một lễ mà làm cho kỳ-ấy đã xong, như không-thể làm làng-thành-chín-chàng hạn. Trước khi hương-lâm mấy hôm nói đồng-trích-tiền công-ra mà sám, chương-trình làm thế nào và có những trò gì vui, phải viết thì báo-dân biết trước. Đến ngày thì dân làng ra tụ-tập rồi lên, là hương-người được dự-bưng-âm, phải theo-dùng giờ đã định, mà đến công-sự, ai ngồi phải có trật-tự, cứ 1 em 1 s. hương-dòng-thường ai s. kẻ dõn phải nhường người trên, quan-trước thì không kể đến. Khi dân làng đã tụ-tập, người chánh-hương-lời-đọc rồi ai có kiến-thức gì hay-chúng-đọc-điều-vấn-cho-công-chúng-nghe, để mở-rộng-kiến-thức.

Một việc đã song rồi tại cùng nhau vào liếc, khi ấy ai lấy được lời chuyển cho vui, nhưng không ai

